

Oglasi, pripremani itd. tiskaju i računaju se na temelju cjenika i članaka III po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglase itd. plaćaju se naputnicom ili polotomom pošt. štetionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno naznačiti ime, prasime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Cekovnog računa br. 377849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavačelj Jerko J. Maholja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocchia br. 1, II. kl.).

Mažvi da budu narodni kandidati za predstojeće zemaljske izbore.

Novi izborni red za pokrajinski sabor Istre, prihvaćen u posljednjem zasjedanju istoga sabora i to u saborskoj sjednici od dne 21. marča o. g., a potvrđen od Nj. Veličanstva dne 17. maja 1908. ustanavlja broj zastupnika na 44 t. j., za 14 više nego li ih je imao dosadašnji sabor. K tomu dolaze tri virilca tri biskupa, tako da će od sada imati naš sabor 47 članova.

Od biranih 44 zastupnika odpaći će ih na obću ili petu kuriju 8; na četvrtu kuriju ili na izbornike seoskih obćina 15; na izbornike treće kurije ili gradskog razreda 14; na izbornike trgovačke komore 2 i na izbornike velikog posjeda 5.

Naše čitatelje i izbornike zanimaju za sada samo tri prva izborništva, jer u izborništvu trgovačke komore i onom velikog posjeda neimamo za sada toliko upliva, da bi mogli o uspjehu ikoliko odlučivati.

Svu našu pažnju moramo dakle da obratimo na prva tri izborništva t. j. na obću kuriju, na kuriju izvanjskih obćina i na izborništvo gradova.

Izbori obavili će se, kako je poznato za prvi put na temelju nove izborne reforme mjeseca oktobra i novembra o. g. Od izbora dieli nas dakle nešto više od mjesec dana pa je posve naravski, da se koji s talijanske toli naše strane započela agitacija. Odbori obiju političkih društava Istre sastaju se češće no obično na sjednice i vječanja, a po njihovoj uputi sastaju se kotarski i mjestni izborni odbori sazivaju se sastanci i skupštine, sastaju se svećenici i učitelji, jednom riječi svi nastojimo, da se valjano pripravimo za predstojeću izbornu borbu.

Kažemo izbornu borbu, jer borba će biti premda se je mislilo, nakon sklopljenog kompromisa, da će svaka stranka zadržati opredjeljeni broj zastupničkih mjesta — i mirna Boana. Borbi bi se bilo izbjeglo — bar onakvo, kakva bijaše uvijek do sada, kad bi bile imale stupiti na izbornu poprište samo dvije stranke t. j. hrvatsko-slovenska i talijanska, ali pošto će biti bez dvojbe i drugih stranaka ili strančica, to je izborna borba neizbježiva.

Koliko nam je do sada poznato stavit će svoje kandidate za 19 zastupničkih mjesta hrvatsko-slovenska stranka, jer njoj ta mjesta po kompromisu pripadaju dočim će se za ostalih 25 mjesta ili mandata boriti talijanska liberalna, talijanska pučka ili kršćansko-socijalna i socijalno-demokratska stranka. Ove dvije stranke imadu za sada malo izgleda na uspjeh, te će talijanska liberalna ili vladajuća stranka jako malo izgubiti od ono 25 opredjeljenih njez mandata.

Nama su jednako protivne sve tri talijanske stranke, što se je pokazalo i kod zadnjih izbora za carevinsko vjeće, te će one sve i kod predstojećih izbora prije protiv nama, nego li a nama.

I to bi morao biti jedan od glavnih

i temeljnih razloga, da mi svi složno kao jedan svi Hrvati i Slovenci Istre pod svojim narodnim barjakom stupimo u izbornu borbu. Svaki tuzdor, svaka nesloga mogla bi u našem taboru imati teških posljedica, za koje držimo, da neće lahka arca nitko uzeti pred Bogom i povješću odgovornost na sebe.

Hrvatsko-slovenskoj stranci ili našem narodu Istre doznačeno je 19 zastupničkih mandata i to 5 u obćoj kuriji četvrti, peti, šesti i sedmi izborni kotar; 12 u kuriji izvanjskih obćina (drugi, treći, četvrti, peti, šesti i sedmi izborni kotar); avaki po 2 za stupnika i konačno 8 u kuriji gradova (treći gradski u Puli, jedanaesti gradski i četrnaesti gradski kotar.)

Broj naših zastupnika u novom saboru Istre porasti će dakle za 10 članova ako se budemo držali stare sloge i neobhodno potrebitog zapt.

Od bivših 9 narodnih zastupnika, članova hrvatsko-slovenskog kluba — znamo pod izviestno, da neki od njih neće kandidirati kad bi im se sa najkompetentnije strane kandidaturu ponudilo. Preostaje dakle mjesta i za stare i za mlade kandidate, samo se pita: kakvi da budu ti kandidati?

Na ovo je pitanje vrlo teško odgovoriti, moramo pa i stajalo nas to s jedne ili druge strane zamjere.

Prije svega moramo, naglasiti, da se naši budući kandidati, odnosno zastupnici nebi smjeli vratiti po kastama ili po zvanju stanovitog broja izbornika. Neumjestno da ne rećemo drugo — bilo bi zahtjevati mi hoćemo toliko odvjetnika, toliko svećenika, liečnika učitelja, gospodara, trgovaca i t. d. i t. d. U budućem saboru valja da su zastupani svi ti i drugi staleži, u koliko budu, imali sposobnih kandidata i izbornih kotara koji će ih birati.

Imade pojedinaca, koji nebi htjeli svećenika, drugi odvjetnika i t. d. ali ti bi morali znati, da su naši blagopokojni biskupi, kanonici, župnici i t. d. i kao virilci i kao izabrani bili saboru uvijek na čast i diku našem narodu da su oni u njem vršili svietno i točno svoje dužnosti i onda kad bijaše pogibetno kazati: ja sam Hrvat ili Slovenac. Pa zašto se nabi i sada između našega svećenstva u sabor poslalo vriednih im nasljednika i stovatelja?

A što da kažemo o zaslugama naših odvjetnika i bivših zastupnika? Oni su javala Bogu skoro jošte svi među nama, pa držimo, da bismo ih uvriedili, da idemo nesto nabrajati. Što mora biti poznato svakomu, koji prati narodni pokret u ovo posljednjih 25 godina. Tako bismo mogli navesti primjera ili dokaza i za svaki drugi stalež, koji je već bio ili koji bi morao biti, zastupan u budućem našem saboru.

Birajuć kandidate, dotično zastupnike moramo imati osobito jednu činjenicu pred očima.

Naš će se budući sabor sastati u izvanrednih okolnostih. On će nalice, imati da stvori program svemu budućemu djelovanju, svemu tako rekuć, budućemu na-

šemu djelovanju svemu tako rekuć, budućemu našem javnomu životu. Novi će izbor naći pred sobom „tabula rasa“ t. j. novim saborom mora prestatii način dosadašnjeg djelovanja koji sabsorsko većine toli ono zemaljskog odbora.

Stvoriti se mora složno i dogovorno naert ili osnovu, po kojoj će se urediti sve buduće odnošaje sabsorske većine i manjine s jedno te članova zemaljskog odbora s druge strane.

Priznati će sam svatko nepristran, napose onaj, koji pozna i mudrost talijanske gospode u saboru i u zem. odboru da im valja za gornji posao suprotstaviti ne samo pošteno, značajno i čestite mužave s naše strane, nego se tuj hoće mnogo izkustva opreznosti i temeljitog poznavanja svega dosadašnjega djelovanja talijanske većine u saboru, u zam. odboru i vani. Bez toga znanja i poznavanja ljudi i odnošaja mogla bi budućn sabsorska većina, stvarajuć program za sabor, zem. odbor i t. d. sabsorsku manjinu — stono riet prevesti žednu preko vode, što bi imalo teških posljedica za sav naš budući život.

Preporučamo dakle našim izbornicima povjerenicima, izbornim odborima, napose političkom društvu, da paze na to da bude svaki kandidat ne samo odan dušom i tijelom svetoj vjeri naših otaca i svim ostalim narodnima svietinjama, već da bude također značajan poztvovan i radin, izkusan, neodvisan i prokušan u narodnoj borbi.

Nadjemo li takve kandidate, izaberemo li takove zastupnike, možemo im povjeriti mirne duše sudbinu našega naroda u Istri.

Javni sastanak u Boljuncu.

U nedjelju obdržavalo je političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri u rodoljubnom Boljuncu — obćina Dolina prvi svoj sastanak radi predstojećih zem. izbora.

Na sastanak došao je iz Trsta uz više prijatelja i znanaća predsjednik društva i državni zastupnik za ovaj izborni kotar Matko Mandić.

Prijazno ono selo bilo je urešeno narodnim zastavama a na trgu bijaše pripravljeno podignuto mjesto za govornike urešeno zastavama i zelenilom. Vrieme bijaše nepovoljno jer je počela padati kiša, baš kad se je imalo otvoriti sastanak t. j. poslije blagocelova oko 4 sata.

Domaća glazba odigrala je pred goštionom g. Kraljića nekoliko komada pa se je na to sakupilo oko 600 osoba što imade svietnoga i slobodnoga iz Boljunca te iz susjednih obćina i sela.

Kad je stupio na govornicu predsjednik polit. društva poslije 4 sata, burno pozdravivši, nagruo je narod naokolo da sasluša svoga zastupnika.

Pozdraviv svoje izbornike u ime pol. društva i razloživ svrhu sastanka, predložii im da si izaberu predsjednika pošto će on sam imati da izvjesti o oblm. točkanu dnevnoga reda. Predsjednikom bio je iz-

bran obćinski načelnik g. Josip Pangere, koji se, zahvali na podijeljenoj časti to pozove zastupnika Mandića da izvjesti o prvotnoj točki dnevnoga reda, t. j. o djelovanju zastupnika na zemaljskom saboru Istre.

Zastupnik reče narodu, da premda nije imao časti, da zastupa ovaj kotar na zemaljskom saboru, ali budući su oba zastupnika onog kotara vrlo odaljeni, jedan čak u Americi i pošto drži da naši zastupnici zastupaju ne samo svoje kotare, već sve Hrvate i Slovence Istre, to smatra svojom dužnošću, da izvjesti izbornike i o toj točki dnevnoga reda.

Prečav na sam predmet reče, da bijaše istarski sabor skoro tri godine zatvoren zbog objesti i prkosu talijanske sabsorske većine, koja nije htjela dopustiti ni tolika prava hrvatsko-slovenskim zastupnicima, da bi mu vladin zastupnik na hrvatske ili slovenske Interpelacije u tom jeziku odgovorio. Opleso je poznate pregovore između većine i manjine u Kopru i u Trstu god 1904. i 1905. to je spomeno kako je došlo do saborovanja mjeseca septembra 1907. u Kopru. Naveo je najvažnije događaje tog zasjedanja, sve važnije zadake naših zastupnika, sve korake, koje su poduzeli na narodnom, gospodarskom i kulturnom polju na korist našega naroda. Oertno je kako je došlo do pregovora radi preinake zemaljskog izbornoga reda, kako su ti pregovori vodjeni, koliko su trajali, kakva bijaše osnova zemaljskog odbora, što su talijani nudjali, a što su naši članovi komisije zahtjevali, kako su pregovori prekinuti i kako su naši zastupnici sabor uz prosvjed zapustili zbog uvrištenja 10.000 K u zemaljski proračun na korist zloglasne „Lege“ i odobrenje od strane sabsorske većine.

Izripioviedi zašim kako su pregovori radi izborne reforme u Beču nastavljeni i na namjestništvu u Trstu dogotovljeni kako je došlo usljed toga do sazova zem. sabora mjeseca marča o. g. u Kopru, kako se vodila razprava o predloženoj reformi, i kako bijaše konačno ta reforma sa svimi, osim dvih glasova u priučenosti trojice biskupa i carekog namjestnika prihvaćena. Izaknuv dobre strane te reforme prošlo je na njezino tumačenje, na razdlobu po kurijah, pak po kotarlih, na važnost predstojećih izbora za Hrvate i Slovence Istre, koji moraju složno uzraditi da izaberu u svoj sabor 19 svojih ponajboljih muževa, osoba poštenih, rednih, neodvisnih i značajnih.

Posljedni dio govora izrekno je zastupnik često odobranjom prekinut, pod kibobranom jer je kiša stala sve to jače dodjavati i ne prosta drugo nego preestiti se u veoma prostranu dvoranu g. Kraljića, koja te je u trena oka, dubkom napunila.

Tuj je zastupnik Mandić stao izvješćivati o djelovanju državnog sabora ili carevinskog vjeća u obća, napose o djelovanju trojice naših zastupnika iz Istre.

Spomenuv slajnu narodnu pobjedu 14. maja prošle godine i onu kod ponovnog izbora 28. maja i g. te izjavu naših,

Izslal svakog četvrtka o podno.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a nepodplunani ne tiskaju neiskrinski ne primaju. Predplata za poštarinom stoji 10 K u obće, } na godinu
5 K za soljake }
ili K 3—, odn. K 2:50 za }
pol godino.

Izvan carevine više poštarina plaća i utakuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., sastoji 20 h., koji u Puli, toli izvan isto.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari Laginja i dr. prije J. Krmpotić i dr. (Via Giulia br. 3), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

zastupnika iz Istre i slovenskoga i drugoga Dr. Rybafa iz Trsta, da će u Beču do uložiti sve svoje sile u to, da dodje u Beču do jednog jedinstvenog kluba svih zastupnika slovenskoga juga razreda ljetimice sve korake, koje su u tu svrhu u Beču poduzeli, ali koji su žalibože bezuspješni ostali.

Sto se tiče djelovanja državnog sabora reče da su slavenski zastupnici već na početku zasjedanja pokazali staru slavensku manu t. j. da se nisu mogli složiti glede osobe za mjesto predsjednika te premda su imali odlučujući glas, pripustili su da bude imenovan predsjednikom Niemac.

Zatim navede važnije upite, predloge i govore naših zastupnika, stavljene ili izrečene na korist njihovih izbornika, spomenu najvažnije zakonske osnove, koje bijahu prihvaćene, napose one, koje će biti korisne najnižim slojevima pučanstva t. j. radnikom, poljodjelcima, obrtnikom i t. d., i t. d.

Iza toga presao je na takozvanu vladinu akciju za Istru, kojom kralj vlada pridignuti gospodarski i kulturno pučanstvo Istre, spomenu sve, što se je u tu svrhu od strane naših zastupnika učinilo.

Na koncu reče, da se je ministru predsjedniku baronu Becku usredilo riješiti tri vrlo teška pitanja t. j. provesti izbornu reformu za državni sabor, sklopiti nagodbu sa Ugarskom i razpraviti državni proračun ali da ga čeka još jedna, i to no manje teška t. j. riješiti jezikovna pitanja u obće, napose pako u Českoj, pak ako mu se i to posreći to će mu morati da priznade i najžešći protivnik, da je velik diplomat i državnik.

Na koncu pozove zastupnik svoje izbornike, neka se mirne duše pouzdaju u svoje zastupnike koji nemaju drugih želja ni težnja nego li pomoći i koristiti svomu narodu. Bude li tog pouzdanja, međusobne ljubavi i stoge čeka nas sve bolja budućnost nego li nam je bila prošlost i nego li nam je sadašnjost.

I taj dio govora saslušali su izbornici najpažljivije te govornika često odobravanjem prekidali a na koncu pleskanjem i živio klicanjem nagradili.

Medjutim se bilo govore razvedrilo te je izražena obojenita želja, da se nastavi vani na zraku pošto je u dvorani vladala silna sparina. Sav se je ovaj svijet zgrnuo u prostranom dvorištu izpod dvorane dočim je predsjedništvo ostalo gori na shodu.

Na upit g. predsjednika da li želi tko rieć k posljednoj točki dnevnog reda, oglasio se je g. Dr. Josip Mandić iz Trsta, koji je u poduljem govoru, često odobravanjem prekinut, razložio što se ima razumjeti pod takozvanim klerikalizmom i liberalizmom, koje se je stalo unášati iz Kranjske k nama u Istru. Preporučiv narodu staru slogu i jedinstvo predloživ resoluaciju, kojom se izriče zastupniku Mandiću pouzdanja i kojom se odsuđuju sve najnovije splotke, koje se iz vana k nama u svijet unášti nastoji.

Resolucija bijaše jednoglasno uz živo odobravanje prihvaćena.

Priglasio se je zatim trgovac i posjednik iz Černogtala g. K. Šlaković, koji je u kratko spomenuo zasluge naših narodnih zastupnika, njihove do sada uspješne te na koncu pozvao izbornike, da se od sada još tešnije privinu uz narodne muzeve, koji lobdi pred očima jedino dušovno i tjelesno blagostanje svega našega naroda. I njemu se odužilo izbornici živahnim odobravanjem.

Poslo se nije više nitko priglasio za rieć zaključiti predsjednik sastanak zahvaliv se zastupniku Mandiću i ostalim govornicima, te svemu občinstvu, koje je toli mnogobrojno na sastanak došlo to pažljivo, mirno i ozbiljno sve govore saslušalo. Izbornici mu se odazvala kliknuv Živio predsjednik Pangerc!

Na istom dvorištu razvila se zatim ardačna zabava. Udarala je glazba narodne

komade a pjevački zbor društva „Proširen“ zabavljao je prisutne milozvučnom slovenskom i hrvatskom pjesmom.

Po ljetnoj okriepi otišao je jedan dio traćanskih izletnika u susjedni Boršt dočim je zast. Mandić sa nekoliko od drućova domaćih prvaka ostao na dvorištu sve dok je nadošlo vrijeme k povratku na vlak na postaju Boršt. Njega i drugoga popratilo je mnoštvo domaćeg občinstva, za glazbom i pjevačim na čelu udarajuć kroz selo i kličući neprestano i oduševljeno njemu i saborakim mu drugovom. Izvan selu razstaje se najzadnjaćje dovoknuv si uzajamno iskroni do vidova! nemožemo da zaključimo ove redke a da ne iztaknemo, kako je zast. Mandić prije sastanka pošao do mjestnog kapelana g. Sonca, da ga pozdravi i da ga pozove na sastanak: ali ga je služkinja badava u kući tražila premda ga domaći občinari malo prije i malo kasnije u i pred stanom opaziše. Valjda mu nisu ljubljanski emisari zabranili sudjelovati kod sastanka, gdje bi bio i morao kazati sve, što mu leži na duši protiv vodstvu hrvatsko-slovenske stranke u Istri!

Sastanak općin. činovnika.

Dne 24. ovog mjeseca obdržavao se je sastanak činovnika i namještenika hrvatskih i slovenskih općina ove pokrajine u dvorani „Narodnoga Doma“ u Puli, koja je u tu svrhu od predsjednika tamnosije Posujilnice blagohotno prepuštena bila. Nakon što je sazivač g. tajnik Brmbolić iz Buzeta obširno razložio svrhu sastanka, bijahu iza biranja predsjedništva sljedeći zaključeci prihvaćeni:

I. Da se činovnici i namještenici hrvatskih i slovenskih općina pridruže općoj većem talijanskom društvu, u koju svrhu bijaše izabran odbor od tri lica (tajnik Ivan Brmbolić, Ante Pavc Sancin i kancelist Josip Motika) koji sa predsjedništvom talijanskog društva još neke potankosti glede pravila poravnati imade.

II. Da društvo poradi kod Zemaljskog Odbora, ako općine već same tome prigodom ustanovljena pragmatike udovoljite nebi da najniža plaća općinskog činovnika bude jednaka onoj pokrajinskog činovnika XI. razreda; plaće i doplatice ostalih činovnika pako razmjerno polak službenog čina a stanarina polak mjesnih odošaja, i da općine priilijene budu da što prije sastave organički pravilnik i pragmatiku za općinske činovnike i službenike, koje još tome udovoljite nijesu.

III. Da društvo uznastoji isposlovati da općine plate priinos, za dosadašnje službene godine općinskih činovnika i da službene godine za mirovinu budu ustanovljene sa 35 godina i da se računaju sve prijašnje službene godine za mirovinu a ne 3, za kako zakon to ustanovljuje.

IV. Da današnji predsjednik odmah kod političkog društva za Hrvate i Slovence za Istru, posreduje, da se isto izjavi jeli voljno kod budućih izbora postaviti jednoga kandidata, koji će se obvezati zastupati i zagovarati interese opć. činovnika i namještenika.

V. Da se zamoli političko društvo, da općinama tičući se složne akcije u važnim pitanjima naputke dade.

VI. Da za uzgoj pomlatka općinskih činovnika, dok dotični tečaj oživtoreni budu, doprinášaju sve hrvatske i slovenske općine razmjerno po porezu, za ustanovljenje nekoliko diurnuma, da sposobni mladici kod većih općina prakticiirati mogu, koju bi akciju političko društvo poduzeti moralo.

VII. Da blagajnički poslovi u svima općinama jednako vodjeni budu.

VIII. Da svi općinski činovnici namještenici svoj prinašaj k društvu što prije predsjedniku današnjeg sastanka tajniku Ivanu Brmboliću u Buzetu prijaviti imadu.

Pogled po Primorju.

Paziuski kotar:

Vinsko pitanje. Paris, 30 VIII, 1908.

Eto nam voć na odmaku mjesec agust ili kolovoz, a poljodjelac je već skoro na četu sa poljodjelskim pridjelkom za tekuću godinu. Godina 1908, za istarskog seljaka bili će koćna, sa nekojim riedikim izniknima i Krma za stoku u obće se nije spravilo skoro niti za jednu četvrtinu potreboće; bijelog žita i pasulja je urodilo veoma malo; krumpira neće biti nego li srednja slaba ljetina; kukuruza, tu i tamo biti će za polovicu srednje ljetine, a nekoji krajevi Istre neće imati ni baš ništa kukuruza. Stoga jedina utjeha je za poljodjelce u Istri grožđaje, jer je ovaj pridjelak, u obće ove godine iznimno dobro rodilo. Grožđaje se razvila od sada veoma ljepo i ako bude mjesec septembar suh i vruć, ove godine će biti u Istri, herba, glede kolićine i kakvoće veoma dobra, kakovo nije bilo već mnogo godina gdje nebišće nesretna tuće. Vina starog ima još mnogo za razprodati širom cijele pokrajine; seljac prodavaju vino snma izpod cijene, najme po K 14—20 za 100 litara; seljaka stoji vino, ako sav trošak sasma skromno računna, najmanje 18 K za 100 litara; tako da već danas naš vinogradar prodava vidno na gubitak!

Grožđe i mlado vino gotovo biti će ove godine izpod svake cijene, budući da tekuća godina je veoma dobro urodila grožđem skoro po cijeloj Europi, gdje ima vinogradar. Stoga vinogradarom Istre jetujemo, da ako bude prilike za prodaju, da ne cinčare, previse sa cijenom, kako su to već činili prošlih godina; najme mnogi su vinogradari imali prilika za unovčiti ovaj pridjelak po prilicnoj dobroj cijeni, to jest mogli su dati već mlado vino po K 30 za .00 litara a sada nudjaju isto za polovicu, samo da bi bilo .kupovaca. Zašto se je to tako dogodilo? Eto u kratko razloga! Vinogradar su znali, da će vlada uvesti u kriepost zakon, da se nesmije fabricirati vino, i to već koncem prošle godine, stoga da će se vino razprodati po prilicno dobru cijenu dok dodje, novo vino godine 1908. Raćunalo se je, da u godinama, aust je još talijansko vino moglo ulaziti u Austriju, domaće vino se je prodalo prilicno po dobroj cijeni, i navadno je vina malo preostalo za drugu godinu. Sada, kada talijansko vino nemože u Austriji, za stalno bi se moralo prodati domaće vino u državi, da je sve išlo u redu i po zakonu i nebi bila na vidiku vinska kriza, kakva već danas prieti.

Naša blažena vlada uvijek nekako dobro misli, ali nespretno radi; napose pako kada to ide za kožu poljodjelca, radi baš sve naopak. (Kod topova i pušaka lamo daj, daj, ipak ide nešto gladije!). Već početkom tekuće godine se je stogo naložilo vinogradarom, koji imaju još vina za prodati, da moraju imati tablu u podrumu ili konobi sa izvadcima nekojih paragrafa zakona, prol patvaranju vina, i pretlo se globom u služuju prestupka. Čemu ta komedija, kada niti danas nema još u pokrajini Istri vjestačke komisije u tu svrhu, najme za analizu vina za javni promet? Sa ovakovim tricami je veoma lahko državi biedni narod podupirati na gospodarskom polju, dok narod nerazumlivo je kamo to vodi! Dali se tako radi i sa vinogradarima oko Beča i u Stejerskoj? Svi su znakovi da se Istran ne zadovolji sa malim, najme obećanjem, sto je ludom radovanje.

Ovih dana se je oglasilo, da je milostiva vlada imenovala vjestaska za analizu vina u Istri; mi ćemo vjerovati kada budemo rekli: aha! ovoga! (imenovala ga,

ali kao da nije, jer što će u samom Trstu imati dosta posla. Op. Ured.)

Početak školske godine na o. kr. velikoj gimnaziji u Pazinu.

Nastajna školska godina 1908.—1909. otvorit će se dne 18. rujna svečanom sluzbom božjom u crkvi Franjevačkoj u 9 sati prije podno. Njoj će uz učiteljski zbor prisustvovati svi učenici.

Popravni i naknadni ispitni obdržavat će se 16. 17. 18. rujna, a prijamni za I. razred 16. i 17. rujna, a za više razrede 17. i 18. rujna.

Upisivanje novih učenika za I. razred biti će 16. i 17. rujna, a za više razrede 16. i 17. i 18. rujna od 8—12 sati prije podno, u gimnazijskom upraviteljstvu, gdje valja svaki učenik da se prijavi praćen od svojih roditelja ili zakonitih im zamjenika. Učenici koji su ovu gimnaziju već polazili treba da se prijave za upisivanje od 16. do 18. rujna. Iza ovoga dneva ne može biti primljen nijedan učenik bez dozvole c. kr. Pokrajinskog Školskog Vijeća. Učenici, koji žele da budu primljeni u I. razred, imaju donijeti sa sobom krštenicu, kojom će dokazati, da su navršili dosetu godinu života ili da će ju navršiti do 31. prosinca 1908., a ako su pohadjali pučku školu, imaju prikazati svjedocbu polaznicu propisanu Ministr. Naredbom od 7. travnja 1878. br. 5416, a za tlm u goro rečene dane podvrći se prijamnom ispitu;

Učenici, koji žele podvrći se prijamnom ispitu za koji viši razred, imadu ne samo dokazati krštenicom, da su navršili odnosnu godinu života, nego i u posebnoj molbenici naznačiti potanku, što su učili iz svakoga predmeta.

Učenici, koji bi došli sa drugih srednjih zavoda, imaju donijeti sa sobom krštenicu i sve semestarske svjedocbe prošastih školskih godina, a zadnju i s. propisanim dodatkom uprave onoga zavoda, koji su polazili.

Budući da se škola i dom imaju međusobno podupirati, te je stan od velike važnosti po zdravlje, čudorednosti napredak učenika, to se vanjski roditelji i skrbnici upozoruju na to, da svoju djecu dadu u stan onakvim obiteljima, koje će nastojati, da učenik redovito polazi školu, da se izvan škole čedno vlada i da točno vrši svoje učeničke dužnosti.

Preporučuje se s toga roditeljima ili skrbnicima, da se sporuzume glede stana svoje djece s upraviteljstvom.

Roditeljima ili odgovornim skrbnicima toplo se preporučuje, da za školske godine češće dodju u gimnaziju, te se obavijeste o napretku i vladanju svojih činova, ili preporučnika. Svaki učitelj zavoda daval će obavijesti o ponašanju i napretku učenika svake nedjelje u određanim uramci, kako se može vidjeti u nareditoj objavi u zavodu.

Porečki kotar:

Općinski i pokrajinski izbori. Groznjan, 31. 8. 1908.

Teško nam bijaše gosp. urednicke pri duši, kad smo doznali, da je sva naša općina po novoj izbornoj reformi dođajeljena talijanskomu izborništvu, premda je volika većina občinara, obošto vanjštna, naše hrvatske ili slovenske krvi i jezika. (Vjerujemo Vam, ali vi ste sirote skoro svi po zadnjem poplun ubrojeni među Talijane i oni vas smatraju svojima! Nu nevalja vam zdvajati, jer izborna reforma nije za sve viekove, a kad se laničanj naš narod osvijestio, to se bude priznavao za ono, što je sinuti će i njemu bolji dani. Op. Ur.) Mi zavidjamo susjednim Kraćanom i Izvanjskomu puku susjednog Oprtlja, jer se birati i imati svoje zastupnike, a nas će širomake zastupati ljudi naši protivnici!

zastupnici Op. Ur.)

Nasli izvanjski obdani neće glasovati za talijanskog predloženika, a kad bi se potrudila, nimo koja naša učena osoba prije izbora glasovali bi mi složno za kojega narodnoga muža.

Mjeseca oktobra o. g. imali bi se vršiti izbori za obćinsko zastupstvo u Groznojnu gdje bi se brzo promjenili odnosi kad bismo imali bar koga, koji da nas podučiti i vodi. Treba nam dakle poduke pa ćemo se obratiti svi u narodno kolo.

Sadašnje obćinsko zastupstvo je zaključilo u prvoj polovici mjeseca augusta da se otvori natječaj na mjesto tajnika poslužnika i stražara. S naše strane se zahtijevalo, da se u natječaju traži i poznavanje hrvatskog jezika, jer se vanjski obdani služe tim jezikom, ali neznamo, da li će se tomu pravednomu zahtjevu zadovoljiti.

Naša obćina imade oko 46.000 duga ali posjeduje i državnih obveznica ili obligacija u vrijednosti od 22.000 K. Pripočelo se je načelnicu da bi se obveznicama izplatilo dio duga kreditnoj banki u Poreču, jer obveznica manje nose nego li se plaća interesa u Poreču, ali na to ne htjedose gospoda pristati, jer da ima obćina dosta avog posjeda, s kojim će se da podmiri dug.

Dne 23. augusta imao je ovdje neki profesor Mosteani sastanak, da si pripravi mjesto zastupnika na Istarskom saboru, ali teško, da će šta od toga biti, jer je malo poznat u naših stranah i jer je takozvani liberalac.

Cini se, da će i talijanski socijalisti ovdje održavati sastanak radi budućih zemaljskih izbora, nu dvojim da će njima ovdje ruže procvatati.

Naš sastanak na našem Krasu imno bi stalno više uspjeha nego li će ga imati svi talijanski i socijalistički sastanci u samom Groznojnu.

Voloski kotar:

Željeznička postajica na Kantridi. — Produljenje električne željeznice. — Zabava u Mošćenicama. — Potres u Klani.

Volosko 30. VIII. 1901.

Početak ovoga mjeseca imalo bi se osnovati novu željezničku postajicu na Kantridi (Kastavske riečke medje) u blizini gostionice Franka.

Govori se, da je poduzetnik električne željeznice Matulje-Volosko-Opatija Lovran mjernik Münz ponudio gradu Rieči, da će produljiti svoju prugu do riečke istarske medje t. j. do Kantride. Pruga ta morala bi biti sagradjena u roku od jedne godine.

Hrvatska Citanica u Mošćenicama priredjuje u nedjelju dne 6. septembra t. g. u prostorijama Citanice zabavu. Početak u 8 sati na večer. Svirati će oditi narodne Volosko-Opatijske glazbe. Pravo imadu doći pozvanici i prijatelji istih.

Dne 26. augusta na večer u 9 sati i 45 časaka odutli su u Klani obćina Kastave — voloviti potres. smjera sjevero — jug, koji je trajao tri hipa, te premda bijaše prilično jak, oslao je hvala Bogu, bez posljedica.

Blagoslov nove crkve i kipa M. Božje.

Breza, općina Kastav, 28/8. 1908.

U našem selu sazidali smo crkvicu, te je posve gotova. Blagoslovit će se kip Majke Božje na 8. rujna t. g. Svečanosti početi će se na 8 i pol sati u jutro. Najprije će se obaviti blagoslov zlatim sv. misla a po podne blagoslov.

Pozivljemo ovime sav narod iz Breze

avečanosti te pokazo linio kako sveta Vjera u njegovim srcima živi i napreduje.

Razne vijesti:

Političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri.

Sjedinica odbora političkog društva za Hrvate i Slovence Istre obdržavati će se u nedjelju dne 6. septembra u 8 sata poslije podne u Pazinu.

Na tu vrlo važnu sjednicu upozorujemo svu gg. odbornike i im toplo preporučamo, da se na istu svi potruditi izvole. O važnosti iste uvjerili će se i sami iz dnevnoga reda, što im bijaše od strane sl. predsjedništva na vrijeme priposlan.

Vjenčani.

Gosp. Ernest Jeludić, ravnajući učitelj Družbine škole u Šijani (Pula), vjenčao je u Zagrebu prošlu subotu gospodjicu Ružu Benigarovu, kćerku poznatog profesora i rodoljuba, učiteljicu na istoj školi u Puli. Čestitamo!

Odlikovanje.

Mr. Franjo Bulić bio je odlikovan kom-turskim križom Saskoga Albrechtovya reda. I ovo rijetko odlikovanje dokaz je, koliko je cijenjen i koji glas uživa učenjak Bulić, u tudinj. Odličnom rodoljubu i učenjaku naša iskrena čestitana.

Jubilee zagrebačkog nadbiskupa.

Dne 22. pr. mj. proslavila je zagreb. nadbiskuplja riedki jubilee t. j. 50-godišnjicu mislietva svoga nadpastrla prouzišnog gosp. Dra. Juraja Posilovića.

Tim povodom bio se je cielel kapitol okitio zastavama, a u prvostolnoj crkvi bila je u 9 sati svečana pontifikalna misa, koju je uz veliku svećeničku asistenciju služio preuz. gosp. pomoćni biskup i generalni vikar dr. Ivan Krapačić. Misi su prisustvovali: odjelni predstojnici kr. zem. vlade Nikola pl. Czernkovich i dr. Ferdinand pl. Mixich, predsjednik kr. ban. stola Vladimir Mažuranić, banški savjetnik Mare Aurel pl. Fodroczy i mnogobrojno drugo činovništvo, te odlično obćinstvo. Od vojnih oblasti bili su prisutni zborni zapovjednik podmaršal Rade Gerba i zapovjednik hrvatskog domobranstva podmaršal Svelozor Boroević s podređenim generalima i časnicima. Za vrijeme sv. mise gurali su na Salati muzari, a poslije mise propoviedao je pred. g. kanonik dr. Josip Lang.

Preuzvišenom jubilarcu čestitali su među ostalim sv. Otac papa, Njeg. Veličanstvo car i kralj, nadvojvoda Lavoslav Salvator, papinski nuncij i mnoštvo odličnjaka iz Hrvatske i iz raznih krajeva Austro-Ugarske.

Preuz. gospodin proslavio je skromno svoj jubilee u Badenu kraj Beča, gdje se nalazi iz zdravstvenih razloga.

Visoki gosti u Miramaru.

Ovih dana stigao je najprije nadvojvoda Maksimilijan, a par dana iza njega njegova majka prejanna nadvojvodkinja Marija Josipa udova pokojnog nadvojvode Otona.

Imenovanje.

Pučki učitelj u Koprnu gosp. Dominik Venturini imenovan je učiteljem vjebaons na učiteljsku u Koprnu.

Promjene kod sudova u Istri.

Novine plsu da će postati predsjednikom okružnoga suda u Rovinju sudbeni savjetnik i upravitelj kotarskoga suda u Puli g. Covaz, a na njegovo mjesto u Puli imao bi doći kotarski sudac u Motovunu g. Spiro Peručić.

Našim vinogradarom na uvanje.

Ovim upozorujemo one naše vinog-dare, kojim je floskera traje uništita, ili ga uništiti grozi, da mogu dobiti od strane državne uprave rozgica i babaca (korističnoga američkog traja po anizanoj cloni i to za K 8— 1000 rozgica (najviše 2000 komada) za K 7—, 1000 babaca (najviše

mnoštvo jednih ili drugih, iznositi će. ciena 16 K za 1000 rozgica i K 40— za 1000 babaca. Ako se nebi naručeno traje diglo od samog naručitelja, imadu bi platiti 60 p. za ostanje pošiljke. Svi troškovi pronaša padaju na naručitelja.

Molbe za američko traje neka se podnese čim prije na kotarsko poglavarstvo ili na c. k. namjesticitvo u Trstu.

Sastanek talijanskih porjerenika za predstojeće izbore.

Dne 29. augusta obdržavali su u Trstu pouzdanici talijanske stranke Istre za prvi i drugi izborni kotar obćenite kurije dva sastanka t. j. u jutro za drugi a poslije podno za prvi kotar.

Na tim sastancima složile se u predlozima koje će staviti eksekutivnom odboru svoje stranke glede kandidata za ta izborništva.

Eksekutivni odbor sastati će se tečajem ovoga tjedna u Trstu da prouči spomenute predloge i da proglaši odnosno kandidata.

Talijanski kandidati za Istarski sabor.

Koliko je do danas došlo na vidjelo poznata su do sada samo dva talijanska kandidata za budući Istarski sabor. Jedan je našime koparski načelnik i odvjetnik dr. Belli, koji će kandidirati u onom gradskom kotaru te neki profesor Mosteani, koji se se je preporučio na nekom sastanku u Groznojnu.

Ob ovom novom kandidatu nemožemo kazati ni dobra ni zlu, jer se do sada još nije bavio politikom. Za njega kažu, da je on pristaša nazivu liberalne talijanske stranke.

U koparskom gradskom izborništvu reć bi da će biti više talijanskih kandidata pak odabraše načelnika Belli-a, koji da uživa najviše ugleda.

Talijanska perjanica bivši zastupnik zemaljski i državni Dr. Benuati, da se nije ufao u tom kotaru postaviti se kandidatom.

Tko bi mu to mogao prorēći još 3-4 godine natrag? E šta ćemo vremena se mijenjaju.

Kongres slavenskih novinara u Ljubljani.

Za VIII kongres slavanskih novinara, koji će se obdržavati ovaj put u bijeloj Ljubljani, izradjen je sljedeći program.

Utorak dne 8 septembra u 8 sati u jutro svečano otkriće spomenika Primoža Trubarera. U 2 sata poslije podne u velikoj dvorani gradskog doma u Ljubljani otvorenje kongresa. M. Chylinski otvara kongres. Izbor predsjedništva. Prihvati poslovnika. Josip Holecak: Jubilee slavenskih novinarskih kongresa. Dr. Antun Hajdu: Današnje stanje reforme tiskovnog zakona. Prokop Greg. O slavenskoj tiskovnoj kancelariji. Alax. Borzenko: Sveslavenska bibliografija, Josef Hummer: O slavenskom topografskom rječniku. A. Stahović: O sveslavenskom organu. Jos. Vejhar: Izvješće o djelovanju središnjega saveza. U 6 sati banket grada Ljubljane u hotelu „Union“. U sriedu 9. u 9 sati prije podne nastavak kongresa. U 12 sati zajutrak u Švajcariji. U 2 sati poslije podne zaključak rada kongresa. Prosljeđanje Ljubljane. U 8 sati na večer koncert u dvorani hotela „Union“ u četvrtak dne 10. izlet u Postojnu, a odanle u Trst.

Ljek protiv sašleci.

U zagrebačkih „Nov. Novinama“ dlatamo ovo:

U juterašnjem broju ovoga lista iztaknuta je velika važnost medicinskoga bilja (Narodno gospodarstvo*). Gospodin J. Stipančić latio se vrlo krasnoga i korisnog posla, ali da bi što bolje uspio, potrebno je ponajprije, da se s pomoću stručnjaka ustanovi, koje se biljke u obće za lekove traže, koje od njih pripadaju lu-

prirēdi jedno djelo, koje će porod napu- laka za hranje, susenje, čuvanje itd. biti urešeno vjerno obojenim njihovim silkama. Dakako, da će se uza svaku vrstu obja- viti i odabrana narodna imena, kojih ima dosta i u Sulekovu „Jugosl. imeniku bilja- Ovim povodom iznosim jedan liek od sušice, za koji sam doznao od gosp. *Terde pl. Genetia*, vinetelina u Zagrebu. Liek se pravi od biljke dobriceca (za koju je Sulek priborao još 28 imena; inače je nazvana „Gundelrebe“ ili Glechoma hederazvana „Gundelrebe“ ili Glechoma hederazvana L.) Gosp. Genzić pokazao mi je ne- koliko listova njezinih, pa mi je rekao, da da su cielel biljku kuhali u vodi, pa tu ociedili i najmanje 1 litru te „juha“ pili na dan (drugo čiste vode niese smjeli piti. Pijući dakle vodu, u kojoj je dobriceca kuhena, najmanje za 30 dana, ozdravili su čak i oni bolesnici, kojima su plaća bila gotovo propala.

Iznosēći ovaj liek, napominjem, da se već nalazi i u starim njemačkim travar- šama, koje su razlikovale dobricecu va- ljku i mlatu. U jednoj travaruši od godine 1878. stoji, da je dobriceca vrlo dobra za plućobolno, jer čisti prsa od svake sluzi i guoja*, ali da od nje načinjenu „destil- liranu vodu“ valja piti četrdeset dana.

Dobriceca ima i kod nas dosta. Gosp. Genzić rado će je pokazati svakome, tko se na njega obrati; a da je od kuda uz ovo rodke ma i neodijena njena silka, lakše bismo se upoznali s njom nego li po najboljomu oplau. Eno takove silke u „Prirēdopislu bilinstva“ za nižu razredu srednjih škola (Zagreb, 1903., str. 136.); a inače ima dosta učitelja, središjoskolskih profesora, liječnika i svećenika, koji dobricecu poznadu, pa će i oni sa svoje strane pripomēći, da se ovaj ještini i toliko pouz- dani liek što više razširi po narodu. Daj Bože, da suhobolcima ova dobriceca bude — dobar liek.

(U interesu bolesnika od sušice bilo bi kad. bi se pribēlo sva pučka imena i gdje imade i gdje bi se s njome mogao okoristiti. (Op. Ured. „N. Sl.“)

Knjige na prodaju.

Naša papirnica dobila je od družbe „Braće hrvatskoga zrnaja“ u Zagrebu, sljedeće knjige na prodaju:

Dr. Velimir Deželčić: „Pjesme“, ciena 1 K. „Kopnom i Morem“, 80 para; „Dva brata Ivan i Ljudevit Tomšić“, 50 para; „O evoluciji modernih slobodnih knjižnica“ (predavanje), 50 para.

Božidar pl. Kukuljević-Sakcinski: „Mladost Ivana pl. Kukuljević-Sakcinskoga“, 40 para.

Emilij Laszowski: „Zemaljska družba kralja Sigismunda“, 40 para.

Branimir Brusiua: „Gjuro Stjepan Dezelčić na spomen 50-godišnjice njegova književnoga rada, 60 para.

Stjepan Sirola: „Stošova slava“, o 100-godišnjici rođenja, 30 para.

Vruće preporučamo sve te knjige našim čitateljima.

Naš talijančički škrtolji Nlomštino

Jedva je prošao mjesec dana što su bili stari i mladi talijančički grada Pule složno ustali proti njemačkim školama u Puli, kojima da se umjetno ponlemdju talijanska djeca u našem gradu. Onaj koji nepozna te komedijante mogao im je po- vjerovati drēdi, da im je zbilja do toga stalo, da oduvaju svoju djecu od razna- rođenja. Al mi koji ih poznamo iz vana i iz nutra shvatili smo odmah za čim oni idu. Radilo se našme za ustrojenje talijan- sko gimnazije i za usavršenje ili popunjē- nja talijanskih pučkih škola u našem gradu. Sada, pošto su reć bi postigli jedno i drugo dolaza sami sa „farbom“ na svijetlo.

Sastali se našime ovih dana skupa mjestni kaporloni sa školskim nadzornikom i upraviteljem obćine, na dogovor,

kako će provesti svoju osnovu o toj dopunljivoj školi. Prikvaćenju osnovu te se izvjavše svi prisutni, da se ima na novoj školi intenzivnije učiti njemački jezik i to tako, da budu mogli djaci govoriti njemačkim jezikom.

S jedne se čakle strane dižu proti njemačkim školama i proti uvlačenju njemaštine u našu zemlju a s druge uvadaju tu njemaštinu sami u vlastite svoje škole. Kako da se okrsti takav postupak? Nikako drugacije nego li komedijanstvom i harlekinadom!

Bez uspjeha će nije ni jedan bolesnik, koji misli, da je svoje zdravlje za vazda izgubio, obratio na gosp. Alberta Müllera, izumitelja dvostruko elektromagnetičkog križa R. B. broj 86.967 u Budimpešti V/41 kot. Vadaš ulica 84. Dokazano je, da je njegov stroj, jedino sredstvo koje sigurno djeluje proti gihtu, reumi, teškoj disanju, padavicu, kucanju srca, neuralgiji, influenci skoptanoj sa bolešću hrta i u obće živčanim bolima. Priobdujemo opet jednu priznanicu, koja je na g. Müllera stigla, te koja glasi: Stovani g. Müller! Ja vam dugujem najtopliju hvalu za Vaš izum. Trpio sam od hrbtnih boli, glavobolje i teškoj disanja, te sam na svo moguće mnogo novaca potrošio, dok se nisam namjerio na dvostruko elektromagnetički križ R. B. broj 86.967., koji me je sasvim od mojih boli izlečio. Ostajem s toga Vaš zahvalni stovatelj Stefan Hajduković, Osijek.

Prva slavenska tvornica ura za tornjevo

Franjo Moravus,

BRNO. Nova ulica 25. MORAVSKA.

tvori i razrađuje ure za crkvene zvonike, dvorca, škole, tvornice, -- vječnice, ljetnikovca -- samo u izvrsnoj izradbi vrlo jeftino.

Čuvane nadzorne ure. Glasci šalju se na zahtjev badava. Najviše odlikovanje za izvrsne proizvode

IZVOZ

Hrvati i Hrvatice!

Sjetite se svakom zgodom »Družbe sv. Ćirila i Metoda« za Istru. Upotrebljavajte Družbine marke, a svaka zapada samo i novčić. Kupujte uvijek Družbine žigice, cigaretni papir i druge proizvode.

Podvorba točna!

POZOR!

Trgovce našeg roda i jezika ljepo moli podpišana da svoje potrebe kao: račune, memorandumne, listovne papire, omote (buste), cijenike u formi dopisnice, etikete za flaše, adreškarte, pečate iz gume, jastučice i mastilo za pečate, sve vrsti trgovačkih knjiga, kao i olovke, gume, pera, ravnala, i t. d. naručuje jedino kod svoje narodne tiskare

LAGINJA i DR. PULA

ULICA GIULIA, 1., (prije J. Krmpotić i dr.)

SLUŽITE SE KOD SVOGA!

REUMATIZAM, neuralgija, tečles,

boleo, ulozil, natekline, reumatično trganje u glavi, zubima i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom

„Paralysian-Linimenta“

po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.

Čuvajte se patvorina!

Gijena-boci K 1-60.

Dobiva se u svim ljekarnam. Glavno skladište: Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk — Zagreb.

Želudčane kapljice

preko rane i poznate pod imenom Markove kapljice

sredstvo proti slabosti želuca, imenito proti pomanjkanju teka za jelo, proti grizu i grčovima u želudcu i trbuhu, proti nadutosti od vjetrova. Poslije teškog mastnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4 K, 5 tuceta 17 K, 10 tuceta 32 K, franko postavljeno na svaku poštu, M K M

Molim izvršite mi poslati još 12 bočica Želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju pošto na meni upravo čudotvore. Božo Pazić, Kaštel stari.

Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijateljskih naručja da djeluju izvrsno, te ću svakom zgodom isto mojim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu sve ovdje navesti imadem još mnogo, te stoje svakome na vidu.

Ove kapljice pripravlja samo Gradska Ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod naručbe pisati točno na adresu:

Gradska Ljekarna Zagreb, polag trga sv. Marka 20.

Soboslikar VLADIMIR VOJSKA

PULA — Via Sergija, 59.

Preporuča se p. n. općinstvu grada Pule i okolice za soboslikarske i ličilarske radnje.

Izradba moderna, ukusna i trajna.

Cijene umjerene.

Dvostraki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVEZDA

R. B. broj 86.967.

Telefon br. 45—22.

est elektro-magnetičkim načelima sastavljen stroj, koji kod vjaga, reume, astme (teškoj disanju), nepavanja, zupanja u uhu, neuralgije, glavobolje (migrene) kucanja srca, zubobolje, mučevne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokrenja (neptije), nujnosti, nesvjestice, naglošći, drhtanja na tlo, influencu skoptano sa bolešću hrta, bilidija (malekruvnosti), želučanih grčeva, bezložnosti, lochijaza, punokrvnosti, svih udnih grčeva, nepoohandrije, želučnih grčeva, hmaerhojda, kao i kod svoboda slabosti itd, simli kao nenadkrijivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja djelom čovječjim delom djeluje, čime se rečeno bolesti u najmanjem vremenu izliče.

Poznato je, da liečnici kod navedenih bolesti višekratno elektrizirajuje tela upotrebljuju, ali ipak na taj način, da jaka struja samo prolazno i površno kroz telo prolazi, dočim naprotiv tomom strujom elektro-magnetičnog križa ili zvezde R. B. broj 86.967, kako je jur rečeno, umjerenim načinom neprekidno na telo djeluje, što svakako bržom zličenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20

godina stare bolesti izlečene su sa mojim strojem poze! Od izlečenih sa mojim strojem R. B. broj 86.967 izražene zahvale kao i od oduženih olojera izdane svjedоче i priznanice iz sviju strana svjela pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoje svjela pohrana u svako doba na vid. DOJE MIJEDAN LIEČNIE POMOBAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ, jer je to sigurno sredstvo proti gore naveduim bolestima, a ovaj bolesnik, koji po mojem stroju nobi bio izlečen najduže u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.

Upozorjem osobito p. n. obelastvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltlinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostraki elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. broj 86.967 osobito se hvall i ušiva vanrasnu dopadnost poradi svoje izvrsne liekovitosti.

MALI STROJ STOJI 8 K. Rabliti ga mogu samo djeca i jako slabe porodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabliti se kod ostarjelih 20 godina, kroničnih bolovih.

Doplivanje i naručbe obavljaju se u hrvatskom jeziku. Pouzdem ili ako se novac unapred pošalje, razaslije glavna prodavaona za tu inozemstvo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kotar,

Vadaš-ulica br. 84.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, koji uplaćuju sadržanih djelova jedan ili više po kruna 2.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te plaća od istoga 4 1/2%, čisto bez ikakvog odbitka.

Vrđa na štednju uložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkasa, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženoj suglasno ustanovio veći ili manji rok na odkas, na odkas od 8 dana.

Zajmova (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i sadržanice na garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podno i 3—6 sati satvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vialo Carrara vialita knože (Narodni Dom) prvi pod deano, gdje se dobivaju pobliže informacije.

Ravnateljstvo.

J. Kopač

Svijećarna na paru

J. Kopač, Gorjca, ul. Sv. Antona b. 7.

Preporuča par, svijećarnu, okrenom starodavstvu, p. n. slavnom obelastvu svjedoče u priješnog pšakoga voaka. Kilogram po R 5.— Za priješnost jamljen K 2.000. Trgovca Myrrha, Styra, štija i utaka sa vialo svjedoče po jeftinij cijeni. Gg. Trgovcima preporučam svjedoče za pogrebe, sa beljano drvo, voštan svjetil i med najjeftinije vrsti sa veoma plava cijena. Svi voak kupljen u svojoj radnici po najjeftinij cijeni.

Na zahtjev šaljem očajnik franke.

OLOVKE

u korist družbe sv. Ćirila i Metoda dobivaju se u...

tiskari Laginja i drug. u Puli prije (J. Krmpotić i dr.) uz cennu od 2 do 10 para.

PEČATE

iz GUME izradjuje

tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. - Pula - Via Giulia 1.

Poučni tečaj

„Gospodarske Sveze za Istru“

I.

Bilo je sa raznih strana Istre pritužba, da se premalo nauke daje za vođenje naših gospodarskih zadruga ove pokrajine; upliveni naši ljudi, željeli su pače već s proljećem, da bi se držao kakov poučni tečaj i na kopnu Istre i na kvarnerskim otocima.

Naša „Gospodarska Sveza za Istru“ odazvala se je toj želji kad je mogla, te je u prvotnoj polovici mjeseca augusta oglašila, da će imati dva poučna tečaja o upravi i knjigovodstvu raznih zadruga osobitim obzirom na one po sustavu Raiffeisena.

Jedan takov tečaj imao se je držati od 17. augusta napred u Puli, a drugi od 19. istog mjeseca napred u Krku, taj samo za stanovnike otoka Krka i za one iz Voloskoga kotara, koji sa Krkom imaju zgodnu parobrodarsku svezu.

Prijave onih, koji željahu da polaze bilo jedan, bilo drugi tečaj, dolazile su prilično u zadnji čas. Za tečaj u Krku bilo jih se je na dobu oglasilo samo četvorica, pak se nije moglo držati tamo tečaj za tako malen broj.

Svima, i onim kojih su prijave stigle prekasno, brzojavilo se je, da se mora napustiti tečaj u Krku, ali da bi mogli slobodno doći u Pulu. Trojica sa kvarnerskih otoka i jedan iz Voloskoga kotara porabili su priliku, te su došli slušati tečaj u Pulu, dočim trojica nedadoše više odgovora.

Tečaj na Krku obustavljen je doduše za one dane, na koje je bio namjenjen, ali ta obustava, znači samo odgođ, jer će, Božjom pomoću, i tamo naša „Gospodarska Sveza za Istru“ držati čim prije kraći ili duži tečaj za pouku o osnivanju, upravi i knjigovodstvu raznih gospodarskih zadruga.

Da se nebi krivo razumljelo, treba da kažemo i razlog, radi kojega se je sa otoka na dobu prijavo premalen broj slušalaca. Jedan je razlog taj, što je objava došla nešto prekasno, a neka naša tečajna neimaju najboljih poštanskih sveza.

Drugi je razlog: taj, što je baš u ono vrijeme bio odputovao priličan broj naših ljudi sa otoka na Božji put u Lard našim timi i takovih, koji bi bili rado slušali pouku, ali su — kako rečeno — imali putovati ili nadomjestiti u službi druge. To vriedi osobito o svećenicima, od kojih su neki i brzojavno Svezu upozorili, neka odgodi tečaj u Krku.

II.

Tečaj u Puli obnesao se je vrlo dobro i po broju slušalaca i po nauci, koju su čuli i po uspjehu, koji je naučanje postignulo.

Polazilo je taj tečaj redovito 34 njih mladje i srednje dobe, a raznog zanimanja, svi osim jednoga sinovi seljačkih roditelja, kojih se nekoji uz poljodjelstvo bave manjim kakvim obrtom ili trgovinom. A ti sinovi seljačkog stališa Istre, opeta jesu dielom sami seljaci na očevom ili svojem, dielom svećenici, dielom učitelji pučkih škola, dielom učenici, koji polaze ili svršše gimnaziju u Pazinu. Kako rekossmo, trojica bljahu sa kvarnerskih otoka, jedan iz Voloskog kotara, a svih ostalih trideset iz untrnje i zapadne Istre.

Jedan je povrh toga gostovno samo par dana, jer nije mogao duže pustiti župu (upravitelj župe Puškulin kod Poreča, v. g. Gerolami), a jedan ostade neizpitan s razloga koj nespada u nauku; ipak je i taj marljivo polazio sve dane obučavanja. — Evo imena tih slušalaca:

1. Višković Vjekoslav pik. Dinka, Altura, župeupravitelj.
2. Drajević Ernest Leonardov, Barban, učitelj.
3. Tončić (Cekin) Anton Ivanov, Zrenj,

poljodjelac (upravitelj Zrenjske Raiffeisencije).

4. Zuglia Srećko Svetkov, Gračišće, abiturijent gimnaz.
5. Ravnić Josip pok. Josipa, Ližnjan, poljodjelac (odbornik Medulinske Raiffeisencije), predsjednik občinskog upravnog odbora.
6. Radić Adolf Mihov, Marčana, učitelj.
7. Ružić Ante Ivanov Kožar, Kaštelir, gimnazijalac, V. svršio.
8. Volarić Ante Matov, Pula, pisar pri upravi „Naše Sloge“.
9. Depolo Ivan Šimunov, Kaštelir, izpitani učitelj.
10. Legović Vladimir Markov, Kaštelir, pripravnik učiteljskta, II. svršio.
11. Ružić Josip pok. Antona Kalčev, Kaštelir, poljodjelac.
12. Deklić Mijo Antonov, Kaštelir, gimnazijalac, VII. svršio.
13. Mahnić Augustin Josipov, Dekani, poljodjelac.
14. Furlanić Ivan Ivanov, Dekani, abiturijent gimnazije Pazin.
15. Brgić Josip pok. Ivana, Manjdvorci (Barban), učiteljski pripravnik II. tečaj svršio.
16. Brnobić Rudolf pok. Ivana, Kaštelir, bogoslov, II. god. svršio.
17. Mihalić Ivan pok. Josipa, Ošizla, poljodjelac.
18. Peček-Kovačić Dragutin Matov, Žminj, poslovođa kod zadrugnog mlina u Žminju.
19. Ermanj Dinko pok. Frana, Žminj, medicinar I. god.
20. Gržinić Ivan pok. Petra, Pazin, obč. činovnik.
21. Žmak Ante Grgov, Medulin, učitelj (računar Medulinske Raiffeisencije).
22. Načinović Ivan Pavlov, Kršan, učitelj.
23. Sladonja Jakov pok. Grga, Gračišće, učitelj.
24. Siročić Josip Petrov, Slum, učitelj.
25. Zlatić Matko Andrijev, Lanišće, učitelj.
26. Diminić Matko Ivan-Marijev, Sumbreg, učitelj. (Upravitelj Raiffeisencije u Sv. Nedelji — Labin).
27. Rojnić Ivan pok. Mate, Medulin, postolar. (Odbornik Medulinske Raiffeisencije).
28. Gršković Jerko pok. Mate, Vrbnik učitelj.
29. Žiganto Ivan pok. Petra, Sv. Križ, Kastav, svećenik izl. kapelan. (Računar Društva za štednju i zajmove u Sv. Križu — Kastav).
30. Jelčić Vinko Matov, Sv. Lovreč (Vlahovo) gimnazijalac, svršio VII.
31. Ivković Rudolf Ivanov, Lohinj Mali, pisar kod bolestičke kotar. blagajne.
32. Kraljić Niko pok. Antona, Omišalj, kovač (Računar Omišaljske Raiffeisencije).
33. Hrdy Ferdo Ivanov, Sv. Lovreč Labinski, župnik.
34. Černjak Jakov, Sveta Nedelja Labin, trgovac (Odbornik Raiffeisencije u Sv. Nedelji — Labin).

III.

Vrijeme se je porabilo ovako:

Nauka je trajala najmanje po 6, najviše po 8 ura na dan. Izuzeto je po podno od 25. Augusta, jer su slušatelji tečaja po podno bili na Brionskim otocima, da vide, što je g. Kuzelovsčr učinio ljepote, gdje je do pred. malo godina bila sama nezdrava šikara i drač. Vidjeli su obradeno zemlje, veelebu staju za krave, ogromnu pivnicu, u koju lako smjestiš 20 tisuća hektolitara vina. Dakako, da to nisu bili vidjeti zato, jer će oni tako činiti svaki u svojem selu. Tomu se hoće novaca. Ali se hoće i mudrosti i znanja i dobre volje. Novca je bilo i prije, ali nija bilo dovoljna, koj bi htjeo i znao novac porabiti ondje i u onu svrhu.

Kad je već tečaj bio u Puli, nebijaše pravo, da slušatelji podju iz Pule, a d nevide vojenog arsenala, kojega neki od njih još nevidješe nikad, a neki ga ni

kasnije već nebi vidjeli, ili teško. Eto zato podjoše sriedu po podno 26. augusta skoro svi slušatelji tečaja u arsenal, te su od 1 do 3 ure pregledali muzej, strojnu dvoranu, brodogradilište i jedan ratni brod.

Dne 18. augusta na rođendan našega Cesara i Kralja podučavanje počelo je jedan sat kasnije i tom je prigodom učinjen kratki svečani spomen na Vladara, koji je kao otac obitelji imao za svog života teških nezgod, pak ih je muški pretrpio, a svojim redovitim i triznim načinom života, ranim ustajanjem i mnogim radom, služi za uzor i velikomu i malom gospodaru.

IV.

Prava nauka, radi koje je držan tečaj, tekla je ovako:

Dr. M. Laginja, predsjednik „Gospodarske Sveze“ tumačio je razne vrsti i svrhe udruživanja, od najvećih do najmanjih, od onih što su u bogoljubne i prosvjetne svrhe, do onih što su u zabavnu i posebne naučne svrhe, pak onda razne vrsti spekulativnih trgovačkih i obrtnih društava, napokom registrane zadruge i njih razne poglavite sustave.

Onda potanje zadrugu po sustavu Raiffeisena, kako ju je uobličio austrijski zakon od 1. 6. 1889. br. 91. i 11. 6. 1894. br. 111.

Za vježbu u osnivanju takovih zadruga, uzelo se je, da su slušatelji sve punoljetni posljednici-seljani (samo po koji svećenik, učitelj i mještini ličnik), na jednom sastanku, naročito pozvani, gdje se tumače stavka po stavku jedna pravila uređjena prema zakonu za takove zadruge, pak se prijave prvi voljni pristupiti, izaberu upravni odbor koj je onda učinio sve potrebno, da zadruga bude upisana u registar pri nadležnom trgovačkom sudu.

Kad je došla odluka, da je to novo društvo (tobože) registrano, sazvala se je glavna skupština za neke temeljne odredbe, do kuda li će društvo moći razgraniti djelovanje.

O tomu se je za vježbu raspravljalo i pisalo zapisnik. Zatim se je imalo par prvih odoborskih sjednica i u njima odlučile neke stvari, koje će doći u porabu pri prvim upisima u društvene knjige kad budu vježbe o knjigovodstvu.

Učilo se je dalje o pogodnostima glede poreza, pristojba i poštarine za razne zadruge, osobito za one po sustavu Raiffeisena. Mnogobrojna, načelna pitanja, riješena su lahkim primjeri iz života. Oso bito je predsjednik Sveze gledao uputiti slušatelje o tom, gdje bi jedna, gdje druga vrst zadruge po Istri mogla uspjevati, a gdje i kakove nebi u pojedinim krajevima imale razna ograstanka. Ta je nauka trajala puna četiri dana (17. do ukloplivo 21. augusta), a onda se je još posljednja tri dana, na kratke razmake, opetovano što god, što baš treba znati na pamet.

Josip Stihović, poslovođa „Istarske Posujilnice“ u Puli, učio je knjigovodstvo na vrlo praktičan i koristan način. Najprije pokazao je razne knjige i knjižice i druge tiskanice kakve se navadno rabe pri zadrugama zajmovnim, protumačio jim porabu raznih tih knjiga. Svaki je slušalac dobio po nekoliko listova glavnog dnevnika i raznih knjiga, te je u nje s prve ruke, pak na čisto, unosio upise, prema odoborskim odlukama, u koliko su za koji upis bilo potrebno. Tako se je gonio račun do na konac 1907. Pak su se izračunavali kamati raznih računa aktivnih i pasivnih, zatvorili računi i stvorila bilanca i pregled gubitka i dobitka za 1907.

Pri tom poslovanju uzet je obzir na to, da slušatelji po mogućnosti dobiju pojam o svim vrstam upisa, što se mogu dogoditi tokom godine pri jednoj Raiffeisenciji urednog prometa.

Napokon dao je g. Stihović slušateljima konačno podatke umišljenog poslovanja

raznim stupci i računi tokom 1908., pak su se temeljem lanjske bilance i tih poljedaka od 1908. učili sastavljati bilanac i pregled gubitka i dobitka za god. 1908.

Svaki slušalac ponosao je sobom te primjera knjigovodstva, da mu služe pri daljnjem snamoku ili poslovanju kod kakve zadruge.

Dr. Ivan Zuccon, odvjetnik član Svezi-nog Odbora, dao je u nekim popoldanjinim urama slušaocima tečaja jezgrovitih pojmova o glavnom što treba znati iz upravnoga, obiteljskog, nasljednog, obligatornog i gruntovničkog prava po zakonima naše zemlje. Tako su se naučili (a koji su od prije znali opetovali su) razdiobu države na kraljevine i ostale zemlje pak razdiobu zemlje na kotare političke, sudbene, porezne, onda vrsti obveze: tko se sam, a tko samo dozvolom suda može zaduživati, kako se postupa pri podlogu zemlji i kuće itd. Ta je nauka završila pokazivanjem gruntovnice na sudu; što je kazalo vlasnika i parcela, što je baš zemljišna knjiga, uložak, tielo, hipoteka, služnost i drugi kakov upis prava ili njegovog brisanja.

V.

Ispit i savjetak. Trojicu slušalaca i to dva svećenika i jednog posljednika-trgovca, koji su morali već subotu Jutro 29. augusta odputovati radi dužnosti svoga stališa, ispitalo se je već potak večer. Za svu drugu bito je ispit subotu 29. augusta t. g. od 4 do 6 po podno.

Jedan slušalac — kako već rečeno — izostao je svojevrijedno od ispita. Uspjeh u obće vrlo je utješljiv.

Večer se je porazdijelilo svjedočbe i tečaj je svršio skromnom večericom u vrtu „Narodnog Doma“ u Puli, gdje se je u učitelje i učenike našao također odbor Posujilnice, koja je prdujmila sve troškove za tečaj, i neki drugi rodoljubi iz Pule.

Svi slušatelji tečaja dali su se prije odlaska fotografirati u skupno sa svojim učitelji, te će svaki o svom trošku dobiti primjerak slike.

Dao Bog, da bude svima ugodan spomen a narodu korist od nauke koju je eto tridesetak mladjih i starijih čulo, te će ju raznesti širom Istre u razne krajeve, u kojima im je sudjeno živiti.

Sokolski slet u Sušaku.

Zrinjsko-Frankopanska sokolska župa kvja obuhvaća skoro sva primorska sokolska društva, prituduje dne 7. i 8. rujna o. g. svoju prvu javnu vježbu u Sušaku. Ovom će zgodom „Hrvatski Sokol“ u Sušaku blagosloviti i razviti svoj barjak. Pošlo su se već doselo mnogobrojna sokolska društva prijavila, da će sudjelovati pri ovoj vježbi, to će se bez dvojbe ova župska vježba pretvoriti u pravi hrvatski sokolski slet, tim više, što je „Hrvatski Sokolski Savez“ sporazumno sa starješinom župe, pozvao sva hrvatska društva, da se ovom zgodom sa svojim župskim ili društvenim odijelima natječu u Sušaku.

I nasa će Istru načiniti svoju dužnost Cijela Liburnija biti će dostojno zastupana, ta ona je najbliža Sušaku. Doći će ih iz svih kotara a oposteniti će se i sokolabi iz Pazina i iz Pule odakle kreću poseban parobrod koji odlazi iz Pule u ponedjeljak u 6 sati na večer, a dolazi oko 11 sati u Susak.

Riječki magistrat izdao je ovih dana zabranu da se ne smije „mira radi“ prolaziti Riječkom nikakvim narodnim zaokovima. Naravski je to zabrana naparena proti našem sletu. Dočim protestiramo proti takvom postupanju, preporučujemo svima našima veliku opreznost i najbolje će učiniti ako u opće ne predju preko

mostna na Rijeku. Nije zato što nas je
moćda strah rječko fakulteta nego jer znamo da
ona i oblasti jedva čekaju da dođu
do kakvog nerada te misle kako će ga
pripraviti za moći onda nas kriviti.

U Sušak nas zove narodna dužnost.
Na tisuće i tisuće Hrvata, raznih stranaka
naći će se na okupu. Bili će to velika
jedna narodna demonstracija i još veća
opomena svim našim učiteljima da dođu
hrvatska još nije propala, da narod ne će
izumrijeti, ali njih tirana da će nestati.

Ovaj slet sokolske svijesti i moći, u
koji već sada mrkim okom gledaju na
rodni protivnici, mora da izvodi sokol-
stvu novu pobjedu na zalu hrvatskoga
mora, za kojim toliko čeznu grabežljivi
dušmani. S toga ni jedno hrvatsko sokol-
sko društvo, pa ma to bilo zabavno i si-
romašno ne smije uzmanjivati na ovoj
narodnoj sokolskoj slavi.

Opušteni se Istro, koja si predložila
Hrvatske izložena prvim jakim udarcima
neprijatelja iz zapada.

Ova je godina za tebe od velike zna-
mentnosti, pošlji dakle mnogo tvoje djece
da se s ostalom braćom rukuju i okrijuje
u borbi koja ih čeka. Neka nikko ne šteti
truda ni novcu, ta svetak je, a ovakvih
proslava rietko se kada doživlji.

Vatroslav Jagić.

Prošlog je mjeseca najveći naš uče-
njak slavio svoju sedamdesetogodišnjicu.
O tom vanrednom mužu progovorilo su
najveće svjetske novine. Ovdje donosimo
prijevod iz Ill. Zeitung od 2. jula o. g.
(Leipzig), jer ga je napisao čovjek evrop-
ske naobrazbe i obzorja. Premda ima po
koja netačnost, ipak je glavna karakteri-
stika dobro pogodjena.

„Još se uvijek izvanredno otešćava,
da se u političkom i duševnom pogledu
slavenstvo raste sa zapadnom i srednjo-
evropskom kulturnom sferom. Stare bi-
zantske zidine, koje zatvaraju slavenstvo
prama zapadu, stoje još uvijek čvrsto i
jako, kao stare gradske zidine varigradske
samo što su se tu i tamo porušile, ali se
nijesu sistematski odstranile. Što je iz-
njih, što je drugi svijet, gdje se istok i
zapad spaja i križa: tu se jako razvijena
(razvedena) Evropa gubi u moćnoj slabo
razvijenoj masi Azije: tu i čovjek djeluje
samo kao masa; tu se i povješt diže ma-
sivnoj jednoličnoj podlozi, a kao kruna
davi je teska kupola.

Promotri li gotsku i bizantsku
crkvu, vidjet ćeš potpunu razliku između
stare njemačke i stare slavenske kulture.

Kakav je pak novi njemački i novi
slavenski duh?

U čisto intelektualnoj, umjetničkoj i
moderno tehničkoj kulturi bit ćemo (L. J.
Nijemci) još dugo vremena prvaci pred
Slavenima, ali u svemu, što se zove sa-
monikla duševna kultura, u svemu što
elementarnom sliom izvire iz čovječjih
grudi: u muzici, narodnoj pjesmi, u smje-
lom shvaćanju socijalnih i religioznih pi-
tanja čovječanstva, pa i u narodnom po-
letu i nacionalnom žrtvovanju (Poljaci,
Česi) počinju nas (Nijemci) oni (Slaveni)
već preštizavati.

No smijemo se u tome varati, te zato
treba da budjemo Slaveni, te da ih teme-
ljito proučavamo, a ne da ih otmjano
ignoriramo.

I ako je za uvijek prošlo vrijeme,
kad su braniborski izborni knezovi (Kur-
fürsten) i još prva dva pruska kralja po-
znavali poljski jezik, ipak još nije došlo
vrijeme, da bi se uvidilo, a je poznavanje
slavenskog bila za nas (Nijemce) narodna
nužda. „Ali to mora doći.

Lijepi primjer harmoničkog spoja sla-
venske inteligencije i energije, njemačke
egzaktnosti, organizacionog duha i klas-
naobrazbe kao što i uporabe djece pos-
ljednih elemenata na još mladu slavensku

filologiju pokazuje nam bogat životni rad
muža, komu su posvođeni ovi redci.

Nije to samo naučnjački rad, već i
mirni, tih i pomirljivi kulturni rad što
ga je V. Jagić vrlo u akoro pedesetogodi-
šnjem djelovanju na polju znanosti i
politike, što promiče kulturu i spaja na-
rodu.

V. Jagić je rodom južni Slaven. Oba
materna susjedna plemena Hrvata i Slo-
venaca mogu se ponositi, da su Slaven-
stvu rodili oba najveća filologa: Franjo
Miklošič, taj Jakob Grimm slav. filologije
bijase Slovenac, a Jagić njegov nasljednik
i premac jeste Hrvat. Varaždin mu je
rodno mjesto.

Kao što su spomenuta dva velika
učjenjaka, tako je i Jagić indirektno došao
do svojeg pravog naučnog polja. On je
isprva kao što i J. Grimm študirao klas.
filologiju i to u Beču, pa upravo njoj ima
da zahvali jedrinu i stalnost svoje metode
u izdavanju starih tekstova.

Iza deset godina praktičnog djelovanja
na zagrebačkoj gimnaziji (1860—70) do-
bije putni stipendij, te pođe najprije u
Berlin. Tu proširi opetovno svoje znan-
stveno obzorje, budući da je pod vodstvom
Schleierherovim posvetio poredbenom jezi-
koslavlju. — Iza ovih učevnih godina do-
lazi čitav niz godina tutanja kao akade-
mički učitelj tako, da ga je sudba povolja
u Rusiju i to u Odesu, gdje je (1871—74)
bio profesorom poredbene grammatke. Ova
je ruska perioda učinila obrat u njegovom
znanstvenom životu: od klas. filologa i
linguiste izvio se slavista.

Nakon trogodišnjeg rada bje pozvan
g. 1874. po prvi put na njem univerzu
i to u Berlin kao prvi zastupnik slavistike
na tamošnjoj universi. Tu ostane 6 go-
dina, te se opet odazove pozivu u Rusiju
— ovaj put u Petrograd.

Sumu svojeg životnog rada pokaza
Jagić tek g. 1886., kadno je bio pozvan
u Beč na mjesto Miklošičevo, koji je bio
tada tada odstupio sa svoje učil. stolice.
Tako je Jagić opet došao blizu svojoj do-
povini, te je to potpuno razvio svoju
blagoslovenu moć učitelja, istraživaoca, a
osobito organizatora. Njegova se misija
kulturnog posrednika počinje tek ovdje
ispunjavati, a to je bilo tek ovdje moguće,
gdje se Nijemstvo i Slavenstvo doliče i
medjusobno bore.

Jagić je ona središnja tačka ovog
mirnog natjecanja; u njegovim predava-
njima možet naći na okupu ne samo pri-
padnike svih austrijskih narodnosti, već i
slušače svih duševnih znanosti: osim sla-
vista još germaniste, stare filologe i ro-
maniste.

Univerzalna crta u Jagićevu karakteru
dolazi ovdje ljepo na vidjelo, a pokazuje se
i u suverenom vladanju njegove struke.
On nije specijalista u modernom smislu,
koji se kreće u svojem uskom krugu, već
on osjeda potrebu širine i dubljine, kao
što je to kod svih pravih velikih učjenjaka.
Njegovo je oruđe — već prema potrebi
— i lup i dalekozor, te njim prodire u
čitav duševni i historički život Slavena:
u njihov jezik, u njihovu literaturu, po-
vjest i etnografiju.

Sve ove grane slav. znanosti spajaju
njegova djela u jednu vezu, a napisana
su ta djela u četiri jezika: u latinskom,
njemačkom, ruskom, i hrvatskom jeziku.

S takovim opširnim znanjem spaja
se jaki organizacioni talentat. Već u Ber-
linu je Jagić osnovao centralni organ slav.
studija, u Njemačkoj: Archiv für slav. Phil-
ologie (Berlin, Weidmannsche Buchhand-
lung), kojeg je svo do sada izaslo — uvijek
pod njegovim urednikovanjem — već 29
veznika. U Beču je osnovao prvi i dojako
jedini seminar za slav. filologiju na njem.
univerzi (1886). Tu je otvorio klicalliste
slav. istraživanja, odakle su izasli gotovo
svi mladi zastupnici slavistike. To je sredi-
šiste (uz njegov organ) cijelog učjenjačkog

slavenstva. A to se pokazalo i sada, gdje
su se svi njegovi suradnici (i učenički slo-
žili, da svom starom, korfaju, u posebnog
spomen-knjizi prikažu znak svog štovanja.

Jubilazum nije već od početka nado-
stajalo odlikovanja. On je član mal da no
avili slav. i više njem. akademija, a naj-
revniji i najplivniji je član carske aka-
demije u Beču. Osim toga je predsjednik
balkanske komisije spomenute akademije,
koja je osnovana priv. zakladom, a ispi-
tuje jezičnu, etnografsku i historičku stranu
balkanskih zemalja.

Kod takvog visokog položaja u zna-
nosti, nije ga moglo mimoići, a da se i
politički katkada ne pokaze, osobito u za-
mreženim nacionalnim prilikama Austrije,
i to čovjek tako dalekovidnog oka, takve
energije a uz to i primamljive lične lju-
bežljivosti i mirnog dostojanstva. A to
osobito onda, kad se radilo, da se od-
strane privigno nepomirljive protivlaine i
sporovi. Cesar ga je austrijski i iz zahvale
za tu svoju mirnu i blagoslovenu djelat-
nost imenovao članom gospodske kuće, to
mu podijelio lično plemstvo.

Naobrazbom, sudbom života i djelo-
vanjem pripada stari naučnjak isto tako
slavenski kao i njemački znanosti.

Dao Bog da ga još dugo vremena sačuva,
kao izgled obim znanostima, to da njegovo
životno djelo i kod nas doprinese, da se
Slaveni i Nijemci, koji su tako uko upu-
ćeni jedni na druge, i u velikim kulturnim
pitanjima što bolje sporazume te da
si bez zavidnosti pripoznaju uzajamne
prednosti.

Razgovor

Mateta Pikuna i Zvaneta Zasparska pod
kamenom u Kašteltru.

Pikun. Bojorno zvane.

Zasp. Bojorno bon ma danas dobro grlje.

Pikun. Ta velika vrućina i ta suša su nas
rovinate.

Zasp. Vrućina i suša nas muče, ma ti li
vražji Hrvati nas taru. Sam mislija da
će se na bolje obrnut, pak invec gram-
mo od slaboga na gore. Hrvati su nam
ga petali za podestata, pak za dopu-
tata, pak za popa; i kako mi je reka
moj zet Bepo će nam ga slika i za
Juntu.

Pikun. Naš stari delegat sjor Antonio mi
je reka neka složno držimo anjima, neka
šaljemo dieu u Leginu školu, i neka
uzimljemo beče u njegovoj kasi rural
pak da će se sve obrnut na dobro.

Zasp. Vraga će se na dobro obrnut, kad
ona diea ki sine. Leginu školu postanu
mladići su proprijo naš zator; postanu
ljuti hrvati. Vidis prozemplo; Šilopnice
mješetar malo mari zainas — Cakonja
nam je obrna hrbat — Martin Uilkin
bi nas zakla i na milu odra; a takov
biti će i tvoj Vitorijo. Divojino su još
huje kad se namorivaju hrvatinu,
marčaju vopasane s trobojnicom samo
za nas činit pelin gutati. — Sjor An-
tonijeva kasa je isprva kasa proti Ta-
dinskoj. U toj barativaju već harat od
mijar, nego u onoj harat od deset.

Pikun. Ja ja onu je bija proprijo svog
invental.

Zasp. Mi ki držimo a talijanima smo se
rugali Tadinkeoj kasi; ma sada da nas
ni sram bimo tamo beč pitati, jer se
ih onde vaje digno, a u kasi rural troba
čekat dole ti pasa voja za ih uzat.

Pikun. Meni može posuditi ni jedna ni
druga kasa; ma li račem istinu da mi
je Tadinška čuda škodila. Ja imam ni ko
šlorine vani, koji su mi 12 posto ren-
diti; a sada ih neće nijedan njanke po-
ći — svi tek u kase — da bi se
sundralo.

Zasp. Znam, da je tebi i još komu ako-
dila, ma je mnogim čuda koristila. Ta-
lijanli su nas bakalajom i biglamli pi-
tali barsom napajali i u karoli vozili
kad su bili balotacijoni, a polto smo

bili kvaljorki de ševaj, i svaki su stu-
dijali za nas brz bolje ogulli. Hrvati
smo invec škobil, kako bi sromahu
pomogli i podušili. Pred 10 lit oprli su
kasi i od uzuraji su ljude oslobodili.
Zazidali su hrvatsku školu, u kojoj dica
razume učitelja i učitelj dieu. U nj
ih uče štiti, pizati u svojem jeziku lipo
kantati; a to je mladićini del oprlo i
starije probudilo — ter ni čuju i vidlja
kada su provana stalali. Sada vide svi
svoju korlat, pak su talijanom hrbat
obrnuli i svi su slozni s hrvatinu i se
dise svojom trobojnicom, koja se je
onu nediju vijala na svakoj hizi.

Pikun. Ter imaju i talijani trobojnicu ki
je jednaka hrvatskoj samo ča ima kol-
lor zeleni namisto modroga.

Zasp. Da da ma hrvatom je slobodno u
našim statu dignut svoju trobojnicu, a
talijani je moraju u škirinj držati (roge
u zepu kazati) ako bi je digli postli bi
u katošit buke ubijati. Sada hrvati
lipo nepreduju; svi impogoti i mrkanti
moraju hrvatski pisati i govoriti ako
želo koricu kruha dobiti. Mi smo vaki
držali za talijane, a naš general bilk
šilopalec, Mazori, Postini, Manneli,
Držali smo ih za pametne i učene glave;
ali ojme me, oni su sada pred svitom
zgubijeni, osudjeni su bili svi u Rov-
nju za krivu prisegu, a mi smoi ostal
kako koldati pred jenerala. Vidis drugi
moj Mate, progledali su svi najbolji i
najpamotriji Kašteltrici; a mi da čemo
biti valk silpi; a to baš ne i mi se
morano na hrvatsko obrnut da nam
se slabiji od nas ne rugaju. S talja-
janima drža samo oni četiri desperani
ki imaju kredita njanke ča vaju jedan
kumpir; se dižu bandiru s kozom za
dubit iz Poreča koji šlorin. Mi se mo-
ramo diške na hrvatsko obrnut.

Pikun. Ja se neću nikad na hrvatsko obrnut.
Zasp. Ma će benj naš unuki kada ureatu,
pak će nam se rugat da imamo kratke
brages, kloubuče i postolne kako ba-
talo pak da s talijanima držimo, a ta-
lijanski da znamo samo stovaram; i
s brekom govorit: šlaka — vaa —
kudo la.

Pikun. Ča ja ne znam talijanski razunat?
Zasp. Sinač sam čuja da si reku tvojemu
Vitoriju: porta la daska, kvel jaram o
klini; a tako govorim i ki i svi kaste-
lirski talijani, ma to nisu talijanske
beside, ter vidis i čujes hvala Bogu da
su to hrvatske beside.

Pikun. Dunke ti bis stija da budemo
hrvati?

Zasp. Bome vajalo da budemo ča su bili
naš ocl i naše majke, ako želimo da
nas ljudi šljomaju i da naš mladij; ne-
buda naše kosti u grabu proklinjali.

Pikun. Budimo dunke kako čes ti — bu-
dimo hrvati svi!

Pikun. i Zasparska. (Pjoveju) Još hrvatska
ni propala... življa hrvatska troboj-
nica!

Širite „NAŠU SLOGU“.

CIGARETNI PAPIR

u korist

Družbe sv. Cirila i Metoda

pregledan, po Dr. Jančeviću

prodaje se

- u trafici Fait via Barbacini
- „Dorčić via Kandler
- „Baldić via Minerva
- „Iv. Žito via dell' Ammiraglio
- „Mansbilh via Veterani
- „Ropotar via Sorgja
- „Blaha via Gloviaj
- „Kos via Madolino.